

– Mangan var skundur á stokkunum jólaaftansmorgun, fyri at einki skuldi enda sum jólatrøll, minnst Hannefia Næss av Kirkju

– Jólamaðinn kendu vit einki til. Og heldur ikki vættrar. Tað eksisteraði ikki tá, sigur Poul Sørensen út Havn, smílandi.

rationeringar settar á ymsar vørur t.d. sukur, margarin, the og kaffi, greiðir Poul frá.

– Ja, fyri at kunna keypa mátti tú hava eitt rationeringskort, sum tú lat handilsmanninum. Man fekk eitt kort fyri hvørt fólk í húskinum, leggur Hannefia afturat.

Poul sigur, at tey vóru tilsamans 13 fólk í húsi, og at tey tí høvdu nógv rationeringskort. – Í so máta var tað ein fyrimunur at hava stórt húski. Men tey dugdu eisini væl at fáa tað at strekkja sum var.

– Men sjálvt um vørur manglaðu, og alt skuldi drýggjast, so merkti eg ongantið, at tað var svangligt ella avmarkað við mati – heldur ikki á jólu, sigur Hannefia. – Eg minnst so ongantið, at tað manglaði nakað. Og vit bakaðu til jóla allíkvæl.

– Tað vóru so smekkfult av eingilskmonnum í Havnini, og eg minnst, at dreingirnir plagdu at stjála egg úr okkara hønagarði og bera teimum tey, sigur Poul.

– Hóast teir bara vóru 4-5 ára gamlir, so stjálu teir egg, bankaðu uppá hjá eingilskmonnum og søgdu: "chocolate for egg". Men tað var ikki nakað, sum var goymt til jóla, flennir Poul, – tað varð etið beinanvegin. Og mamma var nokk ikki altíð so blíð, tá øll eggini vóru tikin.

Jólagávur

– Tað var ikki yvirflóð av gávum, sum nú, men tað var ein gáva til hvønn. Øll vóru nokk ikki altíð líka tilfreds við tað, tey fingi. Vit vóru 8 systkin, so sjálvandi bóru vit okkara gávu saman við gávnar hjá hinum. Onkuntið var ein øgilgur grátur. Men hóast gávnar hvørki vóru nógvar í tali ella stórar, so gleddu børnini seg.

– Nei, tað vóru ongar stórar gávur. Vit fingi okkurt tinganeyst, men vit gleddu okkum hóast tað, sigur Hannefia.

Poul greiðir frá, at undan krígnum plagdu tey hvørji jól at fáa pakka sendandi frá familju í Danmark. Har var altíð ein rúgva av súreplum í.

– Tað saknaðu vit, tá kríggið kom. At vit ikki fingi súrepli á jolum, sum vit plagdu.

Eisini í Fugloy vóru tey von at fáa súrepli og appelsinir á jolum undan krígnum. – Tað var forkunnugt at fáa frukt, men tá kríggið kom, so innstillaði man seg uppá, at tað ikki var nøkur frukt at fáa. Tað vóru heldur eingir pengar at keypa fyri, sigur Hannefia.

Jólasiðirnir

– Jólina byrjaðu jólaaftan út á seinna-partin. Um morgunin var nokk at gera, sigur Poul.

Hannefia tekur undir við honum

og minnst, at tað mangan serliga var skundur á stokkunum fyri at fáa pløgg bundin liðug, áðrenn jólini komu, so tey ikki skuldi gerast jólatrøll.

– Vit fóru í sunnudagsklæðir, og so fóru børnini í kirkju við pápa, sigur Poul. – Mamma var heima og gjørdi døgverða. Vit høvdu gæs, so vit ótu altíð gás jólaaftan og jólagreyt omaná. Tað var mamma, sum bestemmaði í køkinum, og hon kom úr Suðuroynni, har tey gjørdi nógv meiri burturúr jolum, enn tey gjørdi norðanfyri, haðani pápi var slektaður. Hon vildi ikki hoyra talan um ræstan fisk jólaaftan, sum eg annars veit, at fleiri ótu.

– So dansaðu vit um jólatræið, og børnini fingi sínar gávur, og so fóru vit tíðliga í song.

Hannefia minnst ikki, um tey ótu nakað serstakt jólaaftan, men tey fingi gávur og sungu jólasálmar. Og jóladag fingi tey altíð ræst kjøt.

– Á Kirkju gingu vit altíð inn til hvønnannan á jolum, og øll børnini fóru altíð oman í Geil at ynskja gleðilig jól, tí tey høvdu handil, so har fekk man okkurt gott, minnst Hannefia smílandi.

– Men jólamaðinn kendu vit einki til. Vit høvdu hvørki hoyrt um hann ella um vættrar. Jólina handlaðu um Jesusbarnið sigur Poul, og Hannefia nikkar samd. – Millum jól og nýggjár vóru børnini

bjóðað at dansa jólatræ, men tað kom eingin jólamaður, greiðir hon frá. Á jólatrænum hingu kramarhús, og Poul minnst, man dansaði um træið og hugdi at kramarhúsunum, sum høvdu onkrar søtar sakir í. – Ikki fyrr enn tað var liðugt at dansa, fingi vit hvør sitt kramarhús.

Nógv er broytt

Jólakortini vóru ein stórir partur av jolum, og øll sendu jólakort. Poul sigur frá, at yvirpostboðið einaferð bankaði uppá hjá teimum jóladag.

– Tá hevði hann eitt jólakort til pápa frá Richardi Long, sum eisini var lærari, og sum arbeiddi saman við pápa. Hóast teir arbeiddu saman, búðu í Havn og sóust dagliga, so sendi hann pápa jólakort. Posturin mátti tá ikki liggja longri enn 2 dagar, og tí mátti yvirpostboðið koma við tí jóladag.

At nógv er broytt, eru tey bæði ikki í iva um. – Størstu munirnir á jolum undir krígnum og jolum í dag eru, at tá vóru jólini myrk, nú eru jólini ljós. Tá var einki at keypa og einki at keypa fyri, og nú kann alt keypast.

– Men samstundis er hjarnan á jolum framvegis júst tann sama. Hugnin, familjan, maturin og jólasiðirnir eru júst teir somu í dag, so í so máta er einki broytt, eru tey bæði samd um.